

Beslutsunderlag –

Länsgemensamma medel psykisk hälsa 2025

Förslag till ställningstagande

Det politiska samrådsorganet, SRO, ställer sig bakom

1. förslaget till fördelning av länsgemensamma medel avseende *Stöd till genomförande och uppföljning av den nationella strategin*, för 2025.
2. förslaget till fördelning av länsgemensamma medel avseende *Samordnade insatser för personer med komplexa behov med särskilt fokus på samsjuklighet och psykiatrisk heldygnsvård, tvångsvård och rättspsykiatrisk vård*, för 2025.
3. förslaget till fördelning av länsgemensamma medel avseende *Stärkt suicidpreventivt arbete*, för 2025.
4. att de länsgemensamma medlen rekvideras av Västra Götalandsregionen för 2025.

Sammanfattning

I överenskommelsen om psykisk hälsa och suicidprevention mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) riktas år 2025 drygt 61 403 000 kronor till länsgemensamt arbete i Västra Götaland. Dessa medel fördelas övergripande utifrån tre övergripande fokusområden:

- Genomförande och uppföljning av den nationella strategin
- Samordna insatser för personer med komplexa behov med särskilt fokus på samsjuklighet och psykiatrisk heldygnsvård, tvångsvård och rättspsykiatrisk vård
- Stärkt suicidpreventivt arbete

Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden har under 2024 påbörjat delregionala och regionala behovsanalyser till grund för det utvecklingsarbete som ska genomföras under året. Förslag till fördelning av medlen bygger bland annat på att skapa förutsättningar för ett mer lokalt anpassat genomförande, samtidigt som Västra Götaland behöver ta steg för att på sikt kunna omhänderta andra krav utifrån de länsgemensamma statsbidragen kommande år. Det innebär att medel i år och kommande år behöver användas för att bygga nya strukturer för samverkan med fokus på fler och andra målgrupper än tidigare.

Ärende

Stöd till genomförande och uppföljning av den nationella strategin

Fokus för arbete inom fokusområdet syftar till att samordna arbetet med gemensam plan för genomförandet av den nationella strategin med utgångspunkt i delregionala och regionala behovsanalyser. Övergripande medel för att stärka ett länsgemensamt arbete tillsammans med brukarföreningar ingår också i fokusområden. Utifrån det föreslås fördelning av de för Västra Götaland tillgängliga 7 miljoner enligt följande:

- VGR: 1 miljon
- Kommunalförbund: 4 miljoner med en miljon per kommunalförbund
- NSPH: 2 miljoner till patient-, brukar och anhörigsamverkan

Samordnade insatser för personer med komplexa behov

Fokusområdet samordna insatser för personer med komplexa behov tar särskilt sikte på samsjuklighet och psykiatrisk heldygnsvård, tvångsvård och rättspsykiatrisk vård vilket delvis kan ses som nya områden för det länsgemensamma arbetet kopplat till statsbidragen. Både i årets överenskommelse och i samtalet kring statsbidragen 2026 aviseras att det finns förväntningar på bland annat mätbara resultat och effekter på vårdplatser, samverkansavtal kring in- och utskrivning anpassad till tvångsvård och rättspsykiatri.

Dels behöver arbete göras länsgemensamt kring nulägesanalyser samt formalisera samverkansuppdrag. I linje med samsjuklighetsutredningen behöver integrerade verksamheter som möter målgruppen stärkas - med utgångspunkt i delregionala förutsättningar. Utifrån det föreslås fördelning av de dryga 33 500 000 enligt följande:

- VGR: 1 miljon för länsgemensam samverkan samt 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas för länsgemensam samverkan
- Kommunalförbund: 4 miljoner för länsgemensam samverkan fördelat på 1 miljon per kommunalförbund. Därefter 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas för länsgemensam samverkan att fördela mellan kommunalförbunden utifrån befolkningsstorlek.
- Vårdsamverkan: 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas för länsgemensam samverkan att fördela mellan vårdsamverkansområdena utifrån befolkningsstorlek.

Stärkt suicidpreventivt arbete

I Västra Götaland utgår arbetet ifrån den länsgemensamma handlingsplanen suicidprevention som är giltig 2025. Särskild vikt läggs fortsatt på nära samverkan med civilsamhälles- och brukarorganisationer, men även viktigt att

under året ta steg för att även bygga broar mot blåljusverksamhet och det utvecklingsarbete som pågår inom prehospitalet verksamhet. För arbetet inom fokusområdet fördelas drygt 20 miljoner kronor och för Västra Götaland innebär det en minskning på drygt 10 miljoner för läns-gemensamt suicidpreventivt arbete. Med utgångspunkt i det föreslås fördelning enligt följande:

- Civilsamhället: 1,5 miljoner att fördela genom ansökningsförfarande
- VGR: 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas till civilsamhället
- Kommunalförbunden: 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas till civilsamhället att fördela mellan kommunalförbunden utifrån befolkningsstorlek
- Vårdsamverkan: 1/3 av medlen som kvarstår efter de som fördelas till civilsamhället att fördela mellan vårdsamverkansområdena utifrån befolkningsstorlek

Bakgrund

Regeringen har beslutat om en nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention: [Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention](#)

Den nationella strategin ska ge en långsiktig inriktning för arbetet under perioden 2025 till 2034, grundat på en tvärsektoriell ansats som skapar förutsättningar för en gemensam riktning för hela samhället i arbetet med psykisk hälsa och suicid-prevention.

Den nationella strategin:

- omfattar både psykisk hälsa och suicid-prevention för att utveckla, samla och stärka arbetet,
- integrerar även arbetet med att främja psykiskt välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa och suicid med att förbättra livsvillkoren för personer som lever med olika psykiatriska tillstånd. Utgångspunkten är ett brett och gemensamt arbete som adresserar både individuella och strukturella faktorer för psykisk hälsa.
- fokuserar både på nuvarande och kommande generationers psykiska hälsa och på behovet av att skapa socialt hållbara samhällsstrukturer.
- utgår från visionen ”Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen och där ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara självmord”.

- innehåller fyra övergripande mål samt sju delmål med prioriteringar som ska vägleda arbetet inom området. Till den nationella strategin ska ett genomförande- och uppföljningssystem kopplas.

Strategins vision, mål och delmål

Vision

”Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen, och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara självmord”.

Mål

- En förbättrad psykisk hälsa i hela befolkningen.
- Färre liv förlorade i suicid.
- Minskade påverkbara skillnader i psykisk hälsa.
- Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd.

Delmål

- Ökat fokus på att stärka psykiskt välbefinnande och psykisk hälsa som resurs för individ och samhälle.
- Ökade investeringar i barn och unga för en god psykisk hälsa genom hela livet.
- Ett inkluderande och hållbart arbetsliv som främjar psykisk hälsa.
- Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare.
- Vård och omsorg som möter patienters och brukares behov.
- Stärkt suicidpreventivt arbete.
- Stärkt kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Karin Looström Muth

Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör

Kristina Lännergren

Direktör Västkom